

Sofbladet

I Åben Dialog vægter den professionelle ord ikke højere end borgerens

TEMA METODER OG TILGANGE I SOF

At smitte med ro

Sofprofilen:
Fra Hare Krisna-munk
til etisk ambassadør

NR.3 SEP. 2015

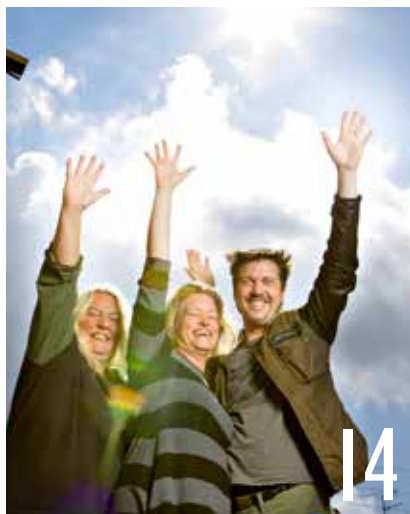
Personalebladet for ansatte i Socialforvaltningen
i Københavns Kommune

- 4 Kort nyt
- 6 SOFprofilen:
Etisk ambassadør Casper Smidt
- 8 Fra kulturclash til tillid
- 10 Misbrugsområdet i SOF går nye veje

tema: Metoder og tilgange i SOF

- 12 Mange veje til Rom
- 14 Dialog i det åbne
- 17 Metodiske arketyper i SOF
- 18 Art er Smart
- 21 Farvel til autopiloten
- 24 At smitte med ro
- 28 Borgeren har ordet

Dialog i det åbne

I Center Nørrebro uddannes 30 medarbejdere og ledere for øjeblikket i at praktisere Åben Dialog. Det er en tilgang, hvor inddragelsen af netværket er helt central. Mød tre begejstrede deltagere på uddannelsen.

ART er smart

12-årige Freja har lært sig selv meget bedre at kende, efter hun har deltaget i et manualbaseret træningsprogram med fokus på sociale færdigheder og vredeskontrol.

At smitte med ro

Medarbejderne på botilbuddet Hyldeblomsten forsøger at skabe øjeblikke af nærvær, samhørighed og ro sammen med beboerne. Det gør de med afsæt i neuroaffektiv og neurokognitiv udviklingspsykologi.

Signe Strøm Olsen, Mads Trier-Holm og Mette Holm er alle begejstrede for muligheden for at dykke ned i Åben Dialog. Til ære for fotografen rækker Mads Trier-Holm hånden i vejret. På uddannelsen foregår undervisningen dog mere i rundkreds end på den traditionelle skolebænk.

Dialog i det åbne

tema
metoder
og tilgange

Inddragelsen af netværket står helt centralt i Åben Dialog, som er en tilgang, der oprindeligt er udviklet i Vestlapland i 1980'erne. Åben Dialog har siden vundet anerkendelse verden over og er også helt eller delvist implementeret forskellige steder i Danmark, både i behandlingspsykiatri og socialpsykiatri. Nu er turen kommet til den københavnske socialpsykiatri. I Center Nørrebro uddannes 30 medarbejdere og ledere for øjeblikket i at praktisere Åben Dialog.

Det giver næsten sig selv; tanken bag Åben Dialog er, at vejen mod positive forandringer går gennem dialog. Centralt står også troen på, at man ikke kan forstå det enkelte menneske isoleret fra hans eller hendes sociale relationer. Derfor handler det om at involvere borgerens private og professionelle netværk som en positiv ressource. Det sker via netværksmødet, som er baseret på syv principper for hurtig indsats i forhold til borgeren og netværket.

Her er fokus på dialog frem for løsning. På proces frem for beslutning. På undren frem for argumentation.

Det lyder enkelt, og det er det også for mange. Men i praksis kan det være svært at lægge den løsningsfokuserede rolle og den professionelle dagsorden fra sig. Det er de i fuld gang med at øve sig på i Center Nørrebro. Her satser man på at gøre Åben Dialog til en fælles tilgang. Derfor gik centret sidste år i gang i med at udvikle en uddannelse i Åben Dialog til medarbejdere og ledere.

Brugerperspektivet er med

”Åben Dialog er en tilgang, der taler direkte ind i Center Nørrebros ønske om at give borgeren en stemme og samtidig at tage seriøst, at gode relationer er bærende for, at man kommer nærmere et godt liv,” siger udviklingsmedarbejder Lisette Valter, som er en af tovholderne for uddannelsen.

En leder og en medarbejder fra hver enhed i Center Nørrebro er i gang med at tage uddannelsen. En udviklingsgruppe udvikler løbende uddannelsen og omsætter de ideer og forslag, der kommer fra kursisterne til konkrete moduler. Udviklingsgruppen henter inspiration fra Århus Kommune, som siden 2011 har haft en 2-årig uddannelse i Åben Dialog. Desuden profiteres der af eksperthjælp fra Det nationale netværk for Åben Dialog.

Center Nørrebro har også sørget for at få brugerperspektivet med. Mads Tri-

er-Blom er én af de erfaringseksperter, som er inviteret indenfor som kursist på uddannelsen. Han er til daglig ansat som medarbejder med brugerkompetence i Psykinfo i Region Sjælland.

”Jeg er psykisk syg og lider under den opfattelse, at min diagnose er min vigtigste kompetence,” siger Mads Trier-Blom, som betegner sig selv som både brobygger, grænsebryder og

Det, der går igen i Åben Dialog er, at alle er på lige fod, og alle perspektiver er lige gyldige.

maniodepressiv.

For ham er begrebet ydmyghed et vigtigt kendetegn ved Åben Dialog.

”Det betyder, at den professionelle afstår fra ekspert- og hjælperollen og placerer ansvaret hos borgeren. Det, der går igen i Åben Dialog er, at alle er på lige fod, og alle perspektiver er lige gyldige. Man møder hinanden åbent og uden forudfattede meninger. Den professionelle ord vejer ikke tungere end borgerens,” forklarer han.

Alle bliver hørt

Der er ikke en dagsorden eller en på forhånd fastlagt struktur for netværksmøder i den åbne dialogstejn. Til gengæld er der en mødefacilitator, som har ansvar for, at netværksmødet foregår med en klar kontekst, og at der bliver samlet op på mødet.

På Uddannelsen i Åben Dialog klædes

deltagerne derfor på til at være mødefacilitatorer og til at indgå i reflekterende teams på netværksmødet. Til netværksmødet inviteres de deltagere, som borgeren gerne vil have med som ligeværdige parter i at hjælpe med at afsøge, afklare eller pege på en vej frem i en uafklaret eller kritisk situation. Og netværket tænkes bredest muligt; det er både det private og det professionelle netværk, forklarer Mads Trier-Blom.

”Hvis det fx handler om en borger, der gerne vil flytte sammen med sin kæreste, men er lidt i tvivl om det hele, så kan borgeren fx vælge at invitere sin mor, en repræsentant for boligforeningen, sin sagsbehandler og sin kontaktperson med til mødet, og så bliver emnet reflekteret fra de forskellige deltageres ståsted. Alle byder ind med hvert deres perspektiv. Man skal brede hele paletten af muligheder, håb og bekymringer ud.”

Det er mødefacilitatorens ansvar at sørge for, at alle kommer til orde, og at alle synspunkter bliver hørt, forstået og respekteret. Facilitatoren skal være spørgende, undrende og undersøgende for dermed at skabe rum for, at en åben dialog mellem borgerens og hans private og professionelle netværk kan udvikle sig.

Tid til nærvær

For Signe Strøm Olsen, som til daglig er stedfortrædende afdelingsleder på Fogedgården og begejstret kursist på uddannelsen, handler Åben Dialog netop om at give tid og rum til nærvær og lydhørhed.

”Vi skal øve os i at være oprigtigt til stede og lytte til, hvad den anden siger og ikke tro, at vi med den samme forstår eller ved, hvad den anden har på hjerte. Vi skal have modet og give tiden til at få foldet det hele ud,” siger Signe Strøm Olsen, som håber, at værdierne fra Åben Dialog kan blive ”til en måde at være til i verden på.”

fortsættes

7 principper for Åben Dialog

1. Hurtig hjælp

– det første møde mellem borger og netværk finder sted højst 24 timer efter henvendelse.

2. Et socialt netværksperspektiv

– borgerens private og professionelle netværk inddrages i åben dialog.

3. Fleksibilitet og mobilitet

– i forhold til fx mødested, mødedeltagere og mødetidspunkter.

4. Ansvar

– den ansvarlige professionelle mødefacilitator/tovholder følger borgeren i hele forløbet.

5. Kontinuitet

– det professionelle team følger borgeren gennem hele forløbet og kan undervejs suppleres med andre professionelle aktører.

6. Tolerance over for usikkerhed

– de professionelle er ikke eksperterne, men er åbne for at der i dialogen med netværket viser sig nye muligheder og alternativer. At afstå fra fokus på løsninger kan skabe en midlertidig usikkerhed både for borgeren, netværket og de professionelle.

7. Dialogisme

– den vigtigste opgave er at understøtte dialog mellem deltagerne for at opbygge en ny gensidig forståelse. Der er ikke én sandhed. Alle meninger, udsagn og tanker er lige gyldige.

Center Nørrebro arbejder løbende med at tilpasse de syv principper for Åben Dialog til deres kontekst.

”Dét at give tid til nærvær, håber jeg, er noget, vi kan hive ind i vores hverdag i Center Nørrebro – også uden for netværksmøderne.”

Hun bakkes op af sin medkursist Mette Busk, som er kontaktperson på Thorupgården.

”Jeg er begejstret for Åben Dialog, fordi det handler om, at vi lytter og taler sammen i stedet for at argumentere. Her er muligheden for, at alle kan sige, hvad de mener og føler. Til daglig lever vi jo i en produktionsorienteret hverdag med mål, handleplaner osv. Men i Åben Dialog hiver vi dagordener og beslutninger ud til fordel for en mere skabende proces og en ægte interesse i, hvad den anden siger.”

At arbejde med Åben Dialog kræver langsommelighed og god tid, men på længere sigt er de timer, man bruger på dialogen med borgeren og netværket, givet godt ud, vurderer Lisette Valter.

Der er nemlig gode resultater Med

Åben Dialog fra Finland, som bl.a. peger på færre psykotiske tilfælde, nedsat brug af antipsykotisk medicin og fald i lange indlæggelser for skizofrene patienter. For øjeblikket gennemfører Socialstyrelsen et projekt, der skal undersøge effekten af at bruge Åben Dialog i socialpsykiatrien i fem forskellige kommuner i Danmark.

”Men vi forventer ikke, at Åben Dialog er svaret på alt. Det er en tilgang, som fint lever side om side med andre tilgange og metoder,” siger Lisette.

Hurtig og fleksibel hjælp

Det første hold på uddannelsen slutter i 2017, og Signe, Mette og Mads glæder sig til de kommende moduler.

”Det er fascinerende, at vi skaber uddannelsen samtidig med at vi går på den. Og så gør det noget fedt, at vi på kryds og tværs i centret er af sted sammen. Vi står alle på usikker grund og bliver knyttet tættere sammen på tværs

af enheder,” siger Signe Strøm Olsen.

Og ifølge Lisette Valter giver det rigtig god mening, at så forholdsvis stor en gruppe af medarbejdere er sendt af sted på uddannelse samtidig. Det skaber nemlig gode forudsætninger for at kunne arbejde med Åben Dialog i praksis ud fra de principper i tilgangen, der handler om hurtig og fleksibel hjælp.

”Når en borger ønsker et netværksmøde, kan vi hurtigt og fleksibelt træde til med mødefacilitatorer og reflekterende team inden for kort tid, fordi vi kan trække på hinandens Åben Dialog-resourcer på tværs af centret,” forklarer Lisette Valter.

Men indtil det første korps kandidater i Åben Dialog står klar, er udfordringen til stadighed at øve sig i den åbne dialogs kunst og få tilgangen til at spire og gro blandt både kolleger, borgere og netværk.

Af Pernille Søndergaard

Foto: Jeanne Kornum